

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Претплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и среским властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механицама годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благовелео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за лекара среза белопаланачког, округа пиротског, Д-ра Стевана Клингера, контрактуралног лекара истог среза и округа.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5 фебруара 1904 год., у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Д-ру Менахему Русо, лекару среза власотиначког, округа врањског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 5 фебруара 1904 год., у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине сазване у редован сазив за 1903. год., које гласи:

да се село Вуковић, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине зеленичке, у срезу голубачком, округа пожаревачког, и за себе образује општину „вуковићску“ у истом срезу и округу.

да се села: Лиса, Луке и Осаоница, која сада у заједници сачињавају општину лучку, у срезу драгачевском, округа чачанског, по изјављеној жељи њихових становника, раздвоје, па село Лиса да образује за себе општину „лишанску“, а села Луке и Осаоница да образују за себе општину „лучку“ у истом срезу и округу.

да се села: Цикоте и Шурица, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине јаребичке, у срезу јадранском, округа подринског, и у заједници образују за себе општину „цикотску“, у истом срезу и округу.

да се село: Крива Река, по изјављеној жељи њихових становника, одвоји од општине мачкатске, у срезу златиборском,

округа ужичког, и за себе образује општину „криворечку“ у истом срезу и округу.

да се села: Ратковић, Слатина и В. Сугубина, која сада у заједници сачињавају општину ратковићску, у срезу левачком, округа моравског, по изјављеној жељи њихових становника, раздвоје, па село Ратковић да образује за себе општину „ратковићску“, а села В. Сугубина и Слатина, да у заједници образују општину „слатинску“ у истом срезу и округу.

да се село Салаш Ноћајски, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине ноћајске, и за себе образује општину „Салашко-Ноћајску“, у срезу мачванском, округа подринског.

да се села: Дол, Клење и Буковац, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине моклишке, у срезу белопаланачком, округа пиротског, и у заједници образују за себе општину „долску“ у истом срезу и округу.

да се села Матаруге и Земчање, по изјављеној жељи њихових становника, одвоји од општине жичке, у срезу жичком, округа чачанског, и за себе образује општину „матарушку“ у истом срезу и округу.

да се села: Братинац и Набрђа, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине трњанске, у срезу пожаревачком, округа пожаревачког, и у заједници образују за себе општину „братиначку“ у истом срезу и округу.

да се село: Себечевац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине треботинске у срезу расинском, округа крушевачког, и придода општини доњо-ступањској у истом срезу и округу.

да се села: Братјево, Глеђице и Ровине, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине косовичке, у срезу моравичком, округа чачанског, па да у заједници образују за себе општину „братјевску“ у истом срезу и округу.

да се село Влашка, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине супске, у срезу параћинском, округа моравског, и образује за себе општину под називом „општина влашка“ у истом срезу и округу.

да се село Читлук, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине

пепелевачке, у срезу расинском, округа крушевачког, и образује за себе општину „читлучку“ у истом срезу и округу.

да се село Рача, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине б. баштанске, у срезу рачанском, округа ужичког, и образује за себе општину „рачанску“ у истом срезу и округу.

да се село: Кравље, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине миљковачке, у срезу нишком, округа нишког, и образује за себе општину „крављанску“ у истом срезу и округу.

да се село: Котешипа, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине грабовачке, у срезу ваљевском, и образује за себе општину „котешичку“ у истом срезу и округу.

да се села: Петријево, Водањ и Вучак, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине петројевске, у срезу подунавском, округа смедеревског и да село Петројево образује за себе „општину петројевску“, село Водањ „општину водањску“ а село Вучак, „општину вучачку“ у истом срезу и округу.

да се село Велесница, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине грабовичке, у срезу кључком, округа крајинског, и образује за себе општину велесничку, у истом срезу и округу.

да се села: Ковачи, Војмиловићи и Баре, по изјављеној жељи њихових становника одвоје од општине бањске, у срезу студеничком, округа чачанског, па Ковачи и Војмиловићу, да образују за себе општину „планску“ а село Баре да образује за себе општину „биљановачку“ у истом срезу и округу.

да се село Туковац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине тибушке, у срезу пчињском, округа врањског, и образује за себе општину „ћуковачку“ у истом срезу и округу.

да се село Лепојевић, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине опарићке, у срезу левачком, округа моравског, и придода општини превешкој у истом срезу и округу.

да се село Маскаре одвоји од општине бошњанске у срезу темнићском, округа

моравског и образује за себе општину „маскарску“ у истом срезу и округу.

да се села: Војилово, Малешево и Сладинац, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине голубачке, у срезу голубачком, округа пожаревачког, па да у заједници образују за себе општину „војиловску“ у истом срезу и округу.

да се села: Каона, Козарица и Мровска, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје и то: Каона од општине драгињске; Козарица од општине каменичке и мровска од општине црниљевске, у срезу посаво-тамнавском, округа подринског, па да сва ова три села у заједници образују за себе општину „каонску“ у истом срезу и округу.

да се села: Лајковац и Рубрибреза, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје и то: Лајковац од општине јабучке, а Рубрибреза од општине непричавске, у срезу тамнавском, округа ваљевског, па да оба ова села у заједници образују за себе општину „лајковачку“ у истом срезу и округу.

да се село Ђуринац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине неменикућске, у срезу космајском, округа београдског, и да за себе образује општину „ђуриначку“ у истом срезу и округу.

да се село Лучине, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине брањинске, у срезу ражањском, округа крушевачког, и за себе образује „општину лучинску“ у истом срезу и округу.

да се село Грбавче, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине лалинске, у срезу сврљишском, округа нишког, и образује за себе „општину грбавачку“ у истом срезу и округу.

да се село Салаковац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине вел. црнућске, среза пожаревачког, округа пожаревачког, и образује за себе „општину салаковачку“, у истом срезу и округу.

да се село Крављи-дол, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине велико-црнућске, у срезу пожаревачком, округа пожаревачког, и за себе образује „општину „крављо-долску“ у истом срезу и округу.

да се села: Брезовица и Стублица, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине трстеничке, у срезу трстеничком, округа крушевачког, и у заједници образују за себе општину „брезовичку“ у истом срезу и округу.

да се села Главича, Давидовац и Текија, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје, и то: Главича и Давидовац од општине бошњачке, а село Текија од општине стришке у срезу параћинском, округа моравског, па да сва ова три села у заједници образују за себе општину „главичку“ у истом срезу и округу.

да се село: Биновац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине комарске, у срезу подунавском, округа смедеревског, и образује за себе „општину биновачку“ у истом срезу и округу.

„да се село Глоговица, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине катунске, у срезу алексиначком, округа нишког, и образује за себе „општину глоговичку“, у истом срезу и округу.

„да се село Гаре одвоји од општине гор. степошке, а село Церова од општине треботинске, у срезу расинском, округа крушевачког, и образује за себе „општину гарску“ у истом срезу и округу.

да се село Марковац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине стојничке, у срезу јасеничком, округа крагујевачког, и за себе образује општину „марковачку“ у истом срезу и округу.

да се села: Ракиново и Праћина, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине рибарске, у срезу беличком, округа моравског, и да у заједници образују за себе општину „праћинску“ у истом срезу и округу.

да се село Вељково, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине мокрањске, у срезу неготинском, округа крајинског, и образује за себе општину „вељковску“ у истом срезу и округу.

да се села: Орах и Врело, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине тегошничке, у срезу власотичном, округа врањског, и образују за себе општину „горањо-орашку“ у истом срезу и округу.

да се село Појате, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине ћиљевачке, у срезу ражањском, округа крушевачког, и за себе образује „општину појатску“, у истом срезу и округу.

да се села: Бресје и Главинац одвоје од општине драгоцветске, а село Коларе одвоји од општине лојичке, у срезу беличком, округу моравском, по изјављеној жељи својих становника, па да сва ова три села у заједници образују за себе општину „главиначку“ у истом срезу и округу.

да се села: Горње Црнагово, које припада општини дубовској, Горњи и Доњи Дреновац, која припадају општини пуковачкој, Доње Црнагово, Јасеница и Бадњевац, која припадају општини житорађској, сва у срезу добричком, округа топличком, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од својих досадањих општина и образују за себе општину „доњо-црнаговачку“ у истом срезу и округу.

да се села: Река, Бзовик и Рудно, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје, и то: село Река од општине студеничке, село Бзовик од општине мланачке, а село Рудно од општине градачке, сва у срезу студеничком, окр. чачанског, па сва ова три села у заједници да образују општину „рудњанску“ у истом срезу и округу.

да се село Шантаровац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине бунарске, среза беличког, округа моравског, и да образује за себе општину „шантаровачку“ у истом срезу и округу.

„да се село Самаринавац, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине праховске, у срезу неготинском, округа крајинског, и образује за себе оп-

штину „самариновачку“ у истом срезу и округу.“

„да се Благоју Стојадиновићу, из Шарбановца, среза бањског, округа нишког, почне понова издавати инвалидска потпора у суми 204 две стотине четири динара годишње, колико је и пре осуде имао, али без права накнаде за прошло време.

да се село Озрен, у срезу таковском, округа рудничког, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине бањске и придода општини „горањо-бранетињској“ у истом срезу и округу.

да се село Гареве, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине малоградиске, у срезу рамском, округа пожаревачког, и образује за себе општину „гаревску“ у истом срезу и округу.

да се села: Винци, Усија и Радошевац, која сада у заједници сачињавају општину виначку, у срезу голубачком, округа пожаревачког, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од досадање општине, и да село Винци образује за себе „општину виначку“, а села: Усија и Радошевац „општину радошевачку“, у истом срезу и округу.

да се село Својново, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од досадање општине поточке, у срезу темњињском, округа моравског, и образује за себе општину „стојновску“, у истом срезу и округу.

да се село Доброводица, у срезу крагујевачком, округа крагујевачког, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине кијевске, и образује за себе општину „доброводичку“ у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. фебруара 1904. г. у Београду.

РАСПИСИ

Свима окупним начелствима

На питање једнога начелства, а по праву које ми даје први одељак § 18. полицијске уредбе, дајем свима полицијским и општинским властима ово упутство и објашњење:

Допуна тачке 4. под б. члана 94. зак. о општинама, по којој општински судови имају права кажњавања, по III части казненог законика, до десет дана затвора, — добила је обавезну силу, као закон, 24. децембра 1903 године.

Одредба у првом одељку § 4. а. полицијске уредбе, по којој су општински судови били надлежни за извињање и суђење свију иступа изложених у III части казненог законика, — остала је законом 17. јануара 1876 године.

Према овоме, и, кад законом о изменама и допунама у полицијској уредби од 17. јануара ове 1904 год. није никако додириван први одељак § 4. а. исте уредбе, остало је сада општинским судовима само оно право кажњава у иступним кривичним делима, које им даје допуна тач. 4. под б. члана 94. зак. о општинама, пошто је та допуна доцнија од одредбе у првом одељку § 4. а. полицијске уредбе, а то је само

за оне иступне кривице из треће части казног законика, које повлаче максималну казну затвора до десет дана закључно.

У погледу замене казне затвора новчано има се поступити по измени и допуни последњег одељка §. 49. полицијске уредбе и по измењеном §. 315. казног законика, са нарочитим обзиром на другу реченицу петога одељка измењеног и допуњеног §. 15. и 16. полицијске уредбе.

Препоручујем начелству — управи — да ово упутство одмах саопшти среским властима и свима општинским судовима у своје подручју, а и само — сама — се по истом управља.

ПБр. 4124.

4. фебруара 1904 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,

Стој. М. Протић с. р.

Свима окружним начелствима

Приметио сам, да неке окружне и среске власти уносе у своје окружне и среске буџете поред оних позиција, које по закону о среским и окружним буџетима падају на терет округа и среза, још и такве, које искључиво падају на терет државног буџета, и које су, као такве, државним буџетом и предвиђене.

То се обично чини под изговором: да је државни буџет недовољан за извесне потребе и да му треба помоћи од округа и среза.

Међутим овај разлог не може опстати, јер ако по којој позицији одређени кредит по државном буџету и не стиже, може се у току године повећати, ако је материјалне природе.

У намери, да отклоним неоправдано повећавање окр. и ср. буџета са уношењем ове уобичајене помоћи државном буџету, а са тим и злоупотребе, које се могу десити, — препоручујем начелству, да од сада ни оно само ни потчињене му среске власти, не уносе у своје окружне и среске буџете ни једну од оних позиција, које су по буџету државних расхода дошле на терет државне касе.

Наређење ово нека начелство одмах достави и среским властима на знање и управљање, и о пријему што пре одговори.

ПБр. 4239.

10. фебруара 1904 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,

Стој. М. Протић с. р.

Свима окружним начелствима и Управи вароши Београда

Многе животне намирнице за јело и пиће, као и разне конзерве, које се увозе у Србију обојене или у сумњивим кутијама или у завојима; обојадисане дечије играчке; разни лекови; боје; разни предмети од гуме (играчке, сисаљке, циви за

отакање пића и т. д.); чепови за судове; калај за судове; металне славине, левкови, судови, кашике, виљушке, завртњи на содним боцама, на чутурама, судови са сумњивом глазуrom и т. д., косметици (сапун, пудер, помада, прашкови и воде за зубе и т. д.); облатне за јело (за посласице) и т. д., — које се у нашу отаџбину увозе, немају никаквих уверења, којима би се гарантовало да је увезена роба хигијенски исправна, и да у себи не садржи ничега што би било штетно за здравље потрошача. — Како често и свакодневна употреба именованих артикала може, кад нису хигијенски исправни, нанети озбиљну штету народном здрављу, налазим да је потребно регулисати питање о увозу такве робе.

Према мишљењу Главног Санитетског Савета а на основу чл. 1 од 1881. год. и правила о отровима и отровним стварима од 1. септембра 1882. године СБр. 2542, наређујем:

1., Све животне намирнице, обојадисане или не, како за јело тако и за пиће, као и конзервисане у кутијама или у завојима; обојадисане дечије играчке; разни лекови; боје; разни предмети од гуме (играчке, сисаљке, циви за отакање пића) и т. д.; чепови за судове, калај за судове; металне славине, левкови, судови, кашике, виљушке завртњи на содним боцама, на чутурама, судови са сумњивом глазуrom и т. д.; косметици (сапун, пудер, помада, прашкови и вода за зубе и т. д.) облатне за јело (за посласице); и сви овима слични предмети, — могу се у Србију увозити без анализе, ако је увезена роба снабдевена уверењем оне надлежне власти у држави из које се увозе, која је позвана да води надзор над хигијенском исправношћу таквих предмета. То уверење мога бити оверено од стране нашег консулата.

2., Ако увозник не може поднети такво уверење од надлежне стране власти и такву потврду од нашег консулата, царинарница неће пропустити робу све дотле док се хемијском анализом у лабораторији не утврди, да је исправна према домаћим одредбама о томе. Таксе за анализу плаћа увозник по рачуну.

3., Санитетско-полицијска власт сваког места може у свако доба — било при изради или фабрикацији, било при продаји сумњивих објеката, затражити од сопственика да се о томе на надлежан начин хемијском анализом овери, јесу ли исправни. И у том случају плаћа таксу по рачуну за извршену анализу сам сопственик или власник испитане ствари.

4., Ова наредба ступа у живот од 1. априла 1904. године, од када ће се по њој строго поступати.

О овоме се извештавају надлежне власти, увозници и остала интересована лица ради знања и управљања.

СБр. 1282

6. фебруара 1904 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

На основу чл. 36. закона о општинама, а по договору са Државним Саветом, прописујем ове

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У ПРАВИЛИМА

од 3. јануара 1904. године ПБр. 176.

за држање општинских зборова и гласање
у: Београду, Нишу, Крагујевцу, Пожаревцу,
Шапцу и Лесковцу.

I.

На крају реченице у наслову Правила, после речи: „Шапцу“ изоставља се слово „и“ а после речи: „Лесковцу“ додају се речи: „и Врању“.

II.

У првом одељку члана 1 после речи „Шапцу“ изоставља се слово „и“ а после речи „Лесковцу“ додају се речи: „и Врању“.

III.

У тачки 2 члана 1 после речи „Шапцу“ изоставља се слово „и“ а после речи „Лесковцу“ додају се речи: „и Врању“.

IV.

У тачки 2 под б. члана 4 после речи „Шапцу“ изоставља се слово „и“ а после речи „Лесковцу“ додају се речи: „и Врању“.

V.

Ове измене и допуне важе од дана њихове обзнане у службеним новинама.

ПБр. 4250.

10. фебруара 1904. г.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

ДЕШИФРИРАЊЕ

2. Разни системи шифара

(НАСТАВАК)

5. На једној сличној методи основана је шифра Наполеона I, којој је опет извор у систему што га је пронашао неки Ђиамбатиста де ла Порта око 1540. И ту је такође потребна „изабрана реч“, шаблон има тајну азбуку, из које изостају само слова *k*, *u* и *w*, а која изгледа овако:

A B a b c d e f g h i l m
n o p q r s t v x y z
C D a b c d e f g h i l m
z n o p q r s t v x y
E F a b c d e f g h i l m
y z n o p q r s t v x

Да узмемо као кључ *b e c*, који ће се написати испод текста, који треба шифрирати. Слово из кључа које стоји испод сваког слова текста показује нам из које од 11 азбука да се послужимо. (Овде су до душе изнесене ради краткоће само три азбуке, али оне се редом, којим иде азбука, нижу на ниже; дакле после треће азбуке *E F*, дошло би *G H* итд.) С помоћу дотич-

ног слова текста наћи ћемо слово, које нему одговара. Нпр. кад би хтели да шифрирамо реч „baka“, а кључ нам је „b e c“, онда би радили овако:

b a k a
b e c b

Дакле узмемо прво слово из кључа (b), погледамо у азбуку и видимо, да је то баш први ред азбуке A B, за тим узмемо прво слово текста (b) и видимо да нему одговара слово o, за тим узмемо друго слово кључа (e) и видимо да је то азбука E F, по том потражимо у тој азбуци и друго слово из текста (a), коме одговара у итд. Према томе реч „baka“ гласила би шифрована:

o y e n

6. Шифра грофа Гронфелда (џенерала Трошу) одлична је због своје простоте. И овде је потребан кључ од броја, који је познат обојици дописника и потребна је утврђена азбука (мора се дакле одредити, да ли у тој азбуци остаје j или y), рецимо, да је кључ 510, а азбука је утврђена овако:

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v w x y z
и да се има депеширати: „Sve dobro.“
Депеша се напише с подељеним словима и бројеви из кључа међу се докле је год потребно, дакле:

Sve dobro
519 51951

У депеши се место сваког слова напише оно слово, које (у утврђеној) азбуци дође за толико слова доцније, за колико онај број оздо има јединица; дакле: прво слово депеше је s, испод њега стоји 5, дакле у утврђеној азбуци ваља одбројати пет писмена после s, те ће се добити x као прво слово. Друго слово депеше је v, испод њега стоји број 1, дакле потребно је одбројати једно слово, те се добије после w итд. Депеша ће дакле гласити:

x w o i p l w p

Ово је без кључа тешко управо немогућно разрешити; али као што смо већ напоменули раније, у таквим случајевима може се десити, да се кључ нађе на неки начин прибележен код које од дописних страна. Кад имамо у рукама кључ на број, онда ћемо га написати испод шифриране депеше, те помоћу њега у утврђеној азбуци обратном потражити слова, која према броју обратном одговарају.

в) Шифра на слоге и речи

1. Шифра на слоге употребљава се на тај начин, што се уговоре слогови који ће важити у писму. Н. пр. уговори се, да у сваком другом реду важи први слог треће речи. Та врста шифрирања је врло сигурна, кад се добро изради; али врло је велика тешкоћа таку шифру израдити, те се та метода ређе и употребљава; ако ствар није испала за руком, стил је усиљен, те пада у очи.

2. Шифра на речи:

а) По Хајделовој методи: Овде се мора писмо састојати из два дела: или из пра-

вог писма и једног постскриптума, или из два дела, који су подељени почетком новог реда (иначе у писму наравно не сме бити ставова с новим редом). Оно што се има саопштити мора се у првом ставу поделити у поједине речи, али тако да буде природним редом. Други део писма садржи кључ, који казује да се на том и на том месту налази реч која почиње рецимо с б, а по којој се изналази у горњем ставу на истом месту реч, која важи. Н. пр. ако је потребно јавити:

Ја ћу доћи сутра.

Онда ће писмо гласити:

„Ја сам здраво. Овамо ћу наћи ону ствар, што си је тражио. Миљко ће доћи можда још сутра овамо.“

„Буди добар те јави Бори Петровићу да је јуче ујутру Јоца Станковић код мене био. Поздрави малог бату Стеву.“

У првом ставу важе дакле речи: 1., 5., 15., и 18., а у другом ставу опет речи, које почињу са б, а то је опет 1., 5., 15. и 18. (Само се по себи разуме да су овде речи стављене из курзива ради јасноће). За мање дописивање није тако тешко удезити ствар, али тако што већином се лако изда због врло увијеног и тешког стила.

б) Шифра на књигу је до душе приметна, али под извесним погодбама врло сигурна. Оба дописника морају имати исту књигу (исто издање). Они се, рецимо, споразуму, да се свако слово састоји из три броја: броја стране, броја реда, броја слова; и. пр. ако је потребно написати слово Г, ми ћемо га наћи ма где у књизи, па рецимо, да се налази на четвртој страни у 3 реду као 17 слово, онда ће се то Г изразити овако: 4., 3., 17., Кад нам је непозната дотична књига, дешифрирање је наравно немогуће; али ће иследник у таквом случају у стварима дотичног лица, приликом преметачине куће, потражити какву књигу, која би пала у очи, па ће је за сличне случајеве имати у виду. Појави ли се тада какво сумњиво шифрирање, иследник ће бар учинити покушај, да с помоћу те књиге дешифрира.

в) Лексиконска шифра употребљава се на тај начин, што су оба дописника уговорили какав речник, подељен у два ступца, од кога сваки има по један примерак (или издање). Сад кад је потребно да се пише, онда ће се свака реч за писмо потражити у речнику, и у место нађене речи ставиће се она, која се налази на истој страни у истом реду, али у другом ступцу. Кад се има какав цени речник у руци, ствар иде лако и брзо, и дешифрирање је лако извршити. Рђава страна те методе састоји се у томе, што се деклинације и коњугације или морају сасвим избећи, што би стварало пометњу и нејасноћу, те би брзо издало употребљену методу, или ако их не би избегли, онда би при дешифрирању настала забуна. Ако је таква метода употребљена у судским случајевима, то ће употребљени речник пасти у руке иследнику, и он тада мора само знати, како се исти употребљава, да би могао дешифрирати. Немамо ли речник, а ипак смо уверени, да је на поменути начин шифрирано, вредно је потрудити се, покушати разре-

шавање с читавим туцетом разних речника. Познајемо ли кореспонденте, моћи ћемо отприлике појмити из којих се кругова они снабдевају књигама; не смемо заборавити, да они нису за ту ствар изабрали какав стародревни речник, јер ће се такав ређе наћи у два примерка. Према томе они ће имати код себе који од новијих речника, који су у важности.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

САХАЛИН

од В. М. Дорошевича
Преводи Љ. В. свршени правник

(НАСТАВАК)

6

И в а н и

„Ивани“ то је — зло, ужас, то је бич наших казамата, то су њени деспоти, њени тирани.

„Иван“ се родио под шибом, кампијом је крштен, и целатовом руком уведен у звање „Ивана.“

То је тип — историски. Он се зачео и створио у она страшна времена, чија је истинита историја исписана неизгладивим пртама, на леђима старца инвалида, Дербинске казаматске болнице.

Он се родио на Кари у времена Разгињејевска, којих се и сада сећају са ужасом.¹⁾

Тада је на окну, из ког су копали злато, била свагда у приправности, „кобила“ и дежурао је целат. Шибе су се тада бројале на стотине, и то се рачувало само с „једне стране,“ т. ј. човек који је био осуђен на шибу добијао је стотину удара и после те, стотине целат је прелазно с друге стране и ударао још стотину, при чему се ова последња стотина није узимала у рачун. Два удара рачунали су у један. Када су тукли, узимали су прут за тањи крај и дебљим ударали — комљем. После првога удара бризгала је већ крв. Пруће се ломило, а заломци су се забадали у тело. Задатци, радови одређени за дан, били су велики, и најмање неиспуњење њихово, повлачило је неизбежну казну.

Тада је свака погрешка била грех, и најмања упорност, најнезначајније противречење каквоме простом надзорнику из осуђеника, повлачило је за собом грозну казну.

У то тешко време под фијуком шибе и бичева и родио се на свет „Иван.“

Окорели убојица, дугогодишњи осуђеник, који нема више шта да изгуби ни чему да се нада, он се јавља као заштитник целе те изгубљене, нападене и опљачкане робијашнице. Он је протествовао смело и дрско против свега: против огромних задатака, неправедних казни, рђаве хране, и тих смешних дечијих блуза, које зу се издавале осуђеницима као „дело закоњеног кроја.“

¹⁾ Зове се то време по управнику казамата чија је суровост била ужасна.

„Иван“ се није збуњивао ни пред каквом влашћу, протествовао је смело и дрско, на сваком кораку.

„Иване“ су прикивали за зид, за колица, метали им и ручне и ножне окове, били и пружем и камцијом. „Ивани“ су често набрајали преко две хиљаде добијених камција а батинама нису знали ни броја.

Све то давало им је неки ореол мучеништва, изазивало поштовање.

Управа их је бичевала, али се и прибојавала. То су људи били готови сваког момента да сјуре нож у прси, људи који разбијају главе, онемо на кога су кивни, ручним оковима.

У то време „Ивани су били чисто као неки преставници, витешког реда.“ „Иван“ је био „човек од речи.“ Казао — значи, учиниће.

Стари „Иван“ — Пазуљски, атаман разбојничке чете, чија је слава грмела негда у јужној Русији, дао је у Херсону реч, да ће убити помоћника управника казамата. После тога Пазуљски је побегао, и био је ухваћен тек после две године, случај га је довео опет у Херзонски казамат, и после две године — одржао је реч — заклао га је.

То је изазивало страх, трепет пред „Иванима.“

Страх за управнике надзорнике казамата, ти, заиста на све способни људи, били су ужас и осуђеника.

То су били њихови десноти, тирани отимачи.

„Иван“ отворено, без устезања, пред очима свију, узимао у осуђеника последњу тешким трудом стечену уштеду, и ту на очима његовим, процијао је, прокоцкавао, сјердавао — и није трпео противречења.

— Шта?! Ја за вас, овакви сте, онакви сте, тело, крв не закалим, а кад затреба — ужета се нећу побојати, а ви...

Шта не чинио „Иван“ робијашница је била дужна да га заклања. Често плаћала за њега својим леђима. Ако су за преступ „Ивана“ казнили другог, тај је био дужан да ћути.

— Зато ја трпим за вас.

„Ивани“ су се подржавали, састављали засебно друштво и били неограничени господари робијашнице; управљали животом и смрћу, били законодавци, судије и целати; изрицали и извршивали пресуде, — по негда и смртне, али свагда неизбежне,

Међу многобројним страшним предањима из тих времена која живе, све до данас помиње се и „казна“ у Омском казамату.

Два „Ивана“ одлучили су се да беже. Но од једаред, у очи самога намишљеног бегства, њима изненада окују и ноге и руке и удвоје стражу — и бегство је пропало.

Два месеца „Ивани“ Омског казамата, вршили су нечујно истрагу:

— Ко је могао потказати?

И на крају, сумња падне на једног осуђеника. И за време док он није ништа подозревао, „Ивани“ му изреку пресуду.

На сваки начин смртну, јер за потказивање о бегству, робијашница не зна другу казну, осем смртну.

Две су ноћи радили тајно „Ивани“, испупали, су неколико дасака поред зида, испод ногара, ископали су раку, и треће ноћи сподбили саног друга, запушили му уста, бацили у раку, и закопали га живог.

Цео је казамат знао о томе, и сви су ћутали, нико се није усудио ни писнути.

Када је управа дала се на проналажење изгубљеног осуђеника, — дошла је до уверења, да је на јутрењој прозивци провукао се неопажен и умакао.

И тек после годину дана, када су преправљали Омски казамат, у дубини преко аршин и по, поред зида, нашли су скелет у оковима.

Преступници су остали непронађени, Нико их није одао, нити је смео одати.

„Иван“, то је — зли геније робијашнице. Колико су осуђеничких побуна подигли они. Колико је народа страдало за те побуне, и то како страдало! А „Ивани“ су увек излазили суви из воде, јер их је заклањала робијашница.

„Ивана“ ће те познати одмах, на први поглед, само што уђете у казамат.

Кицошки на ухо накривљени шешир, кошуља с везеном јаком, раскопчан копоран а огртач се једва држи на једном плећу. А руке неизоставно у ценовима.

Дрзак, безобразан поглед. Невероватно насртљив груб и дрзак тон.

Човек, који просто тражи свађу.

То вам је тај „на све способан“ на велику казну осуђени убојица; и надзорници се старају да их избегну, маскирајући обично свој трепет тим, „што они чак неће ни да говоре са таквим неваљалцима, — ја говорим само с поштеним људима. Но како му драго, њима пролази много што шта, што на сваки начин неби олако прошло бедној и покорној „Шпанки.“

„Иван“ то је зло, то је бич за све што је у казамату бар колико — толико честито пошито и добро.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОЛИЦАЈАЦ

(из записника једног члана полиције)

(СВРШЕТАК)

— Било је више но извесно, бар за Владимира, да ова посета газда Маркова није потицала ни из пажње ни по дужности, већ из неке нарочите тенденције. Знајући ово, полицајац се трудио да изгледа што наивнији и снисходљивији.

— Као што то већ обично бива у оваквим приликама, разговор је прво отпочео о послу, за тим се прешло на месне прилике, и најзад се привидно завршио националним стварима. Већ је 10 минута како су се обојица ућутали и замислили. Хтели би говорити још о некој ствари, али је и један и други намерно избегавао да први отпочне говор о њој. Владимир није

хтео; газда Марко није смео. А обојица су, међу тим, једно исто желели, једно исто мислили: ко ће коме подвалити; ко ће први отпочети говор о полицији и прошлости? Наивни посматралац ужаснуо би се кад би знао, да су ова два човека, који су мало час тако љубазно разговарали, премишљали сада како ће један другом што боље скрхати врат. Па ипак је све ово била сушта истина — — — — —

— Да би, најзад, прекратио досадно ћутање, или боље рећи извукао се из мучне ситуације, газда Марко се у зло доба сети да запита Владимира докле ће остати у К... и по добивеном одговору диже се и оде.

— Праштајући се с њим, Владимир му поново захвали на пажњи и умоли га да га још који пут обиђе. Разуме се већ да је и ово било изговорено најљубазнијим и најнаивнијим тоном.

— Па ипак ме не познаје, узвикнуо је за себе газда Марко, излазећи из Владимирове канцеларије — — — — —

* * *

— Прошло је већ десетак дана од како је Владимир дошао у К... и од како га газда Марко сваког другог дана посећује у канцеларији. Говорили су већ и о полицији, и о злочинима, и о свему и свачему. Захваљујући вештом претварању Владимировом, газда Марко је, мало по мало, престао сасвим мислити на опасност које се пре неколико дана тако много бојао. Мало га је, истина текнуло, кад му је Владимир, по свршеном послу, изјавио да ће стално остати у К... пошто му је, као човеку самцу и пензионеру свеједно где ће живети, али га је и ова бојазан прешла чим се Владимир обратио на њега с молбом: да му препоручи какав скроман и удобан стан. По мишљењу г. Марковом, ово је био најбољи доказ да га Владимир не познаје, па дакле, и доказ о излишности његовог страховања. Па ипак, боље би било да овај живи сведок његових злочина, што пре иде из К... Ако ништа друго, бар би мање мислио на прошлост која му, у последње време, све више и више падше на памет. Али, постараће се он већ и зато. Та зашто је председник општине и лични пријатељ министров. Потребно ће бити само да оде до пријатеља и у највећем поверењу исприча му, како је начуо, да Владимир не седи узалуд у К... па је ствар свршена. Ништа ти није zgodније од ове антидинастичности. Колико је и колико само злочина и неваљалстава извршено у њено име!..... Кад већ носи на души толике грехове из прошлости, понеће и овај у интересу своје сигурности. А кад једном њега нестане са очију, нестаће и свих прих слугњи. Само, мора бити пажљив и непренагљен. Бар за 2—3 месеца не сме ништа предузимати.....

* * *

— Тачно на годину дана по Владимировом доласку у К... дакле једног септембарског вечера, лешкарио је газда Марко у својој соби за рад и са задовољством слушао ћеретање свога најстаријег синчића, ђака IV-ог разреда основне школе, о разним

школским догађајима и друговима. Ређајући све што се преко дана десило у школи, дете се одједном уозбиљи и замисли.

— Шта ти је упита га оцац? изненађен овом наглом променом.

— Казао бих Вам, али се бојим да се не љутите.

— Ти знаш да се ја на тебе не љутим никад без разлога. Да ниси случајно што скривио?

— То не, али сам нешто непријатно чуо, па се бојим да Вас питам. Причао нам је мали полицајац.

— А, који вам је тај мали полицајац?

— То је син сироте баба Тане код које станује онај стари господин што га сви зову полицајцем. Он, знате, много воли нашег друга Николу и чешће му прича поједине интересантне ствари из свог живота, па јам их Никола после препричава. Зато смо га и прозвали малим полицајцем.

— Па шта вам је то тако страшно причао ваш мали полицајац?

— Маните, молим Вас; чисто се бојим да Вам кажем. Не знате како ми је било непријатно да слушам Николу кад је отпочео приповетку, али после је било тако занимљиво, па на крају опет страшно и жалосно.

— Баш ме интересује та твоја страшна приповетка, па с тога ми је испричај. Небој се ништа; ја се нећу уплашити као ти.

— То се десило, причао нам је Никола, пре 24 година у Београду.

— Неки опасан зликовац убио је и опљачкао у то време једну богату жену. Захваљујући ревности једног младог полицајског чиновника, овај зликовац ухваћен је у току неколико дана по извршеном злочину, али је доцније, користећи се невештином једног жандарма, побегао из затвора.

— Сав пребледео, не дишући, узвикнуо је газда Марко детету које беше застало да мало одахне:

— Даље.

— Зликовац је, наставило је невино дете, успео да побегне у другу државу, и да тамо помоћу упљачканог новца дође до великог богатства.

— Бога Ви отац, је ли истина, као што каже Никола, да се помоћу упљачканог или украђеног новца може човек најлакше обогатити за извесно време, али да, на крају крајева, то његово богатство мора ђаво однеи?

— Не знам. Шта те се то, у осталом, тиче? Шта је даље било? Говори.

— Ух, ала сте Ви вечерас нерасположени! Шта је даље било; шта је даље било?.....

— Било је то, да је овај ужасни зликовац био толико дрзак, да се после 10 г. проведених у бегству врати у Србију, разуме се под лажним именом, и настани у једној варошици у унутрашњости као богат и угледан индустријалац.

— Па?

— После неколико година оженио се и постао председник општине у варошици

где је живео, али је, најзад, платио за своја неваљалства.

— Како?

— У ону исту варошицу, у којој је он становао, дошао је случајно онај полицајски чиновник који га је некада у Београду ухватио и затворио због извршеног злочина и

— Проказао га власти?

— Не

— Него?

— Имајући сажаљења према његовој жени и деци, овај добри човек позвао је зликовца да сам себе казни за извршени злочин.

— А у чему се састојала та казна?

— У самоубиству.

— Р...а...з...у...м...е...м.... Нека те Бог чува сине... Слушај добро мајку..... јекнуо је тужно газда Марко и јурнуо у судну собу.

— Отац, отац, шта вам је? Викало је дете за њим, али узаман.

— У место очевог одговора, једно дете чуло је два узастопна револверска пуцња који су га толико уплашили, да је одмах пало онесвешћено.

* * *

Међу личностима које су се налазиле крај постеље смртно рањеног газда Марка био је и Владимир. Дошао је по нарочитој молби самртниковој да пред свештеником и двојицом угледних грађана саслуша исповест о својој невиности, а по том да да свој опроштај самртнику и обећање да ће се примити за стараоца његовој малолетној деци.

— Исповест је саслушао са највећом пажњом, опростио је искрено и великодушно, али се није хтео примити старалачке дужности и поред свег наваљивања присутних.

— Кад га је свештеник упитао за узрок овог одбијања, одговорио је доста озбиљним тоном:

— Хоћу, бар, спокојно да умрем.

* * *

— На 10 дана по смрти газда Марковој напустио је Владимир К.... и отпутовао у Београд. Собом је одвео и малог полицајца кога данас школује на страни о своме трошку.

— То је био прави полицајац, рече ми свештеник К.... на неколико дана по одласку Владимиром.

— Зато је толико и страдао.

Д. Ђ. А.

УДОВИЦА

ПРИПОВЕТКА ИЗ ГРАДСКОГ ЖИВОТА

Зар је било кога, који није познавао госпођу Милеву, удову богатог трговца Петра, из вароши Ђ? Бар у тој вароши није било, јер су је ту и деца познавала, и то не да речете због њенога богатства колико због те особине, што је мрзела људе. Према женама имала је и љубави

и сажаљења и милости, али за људе само мржњу. У њену кућу није ступала мутка нога за три четири године, по смрти њенога мужа; тек у петој години био је изузетак од тога млади чиновник Милан.

Нико не зна, какви су је узроци руководили да му дозволи приступ у кућу, али тек он је често ишао, и ишао је једино из тих узрока, што је страсно волео ову жену; и баш за дивно чудо, највише је волео због те њене особине, што мрзи људе. Оп је то јавно казивао, и она је то знала.

И мислите ли, да је Миланов чести одлазак могао променити мржњу Милевину? Не. Она је према њему била вазда хладна; изгледало је, као да му чини неку милост, што га пусти да је посматра сат два, па да узме шашир и иде кући. Оно није да је Милан толико био скроман; не, био је то и млад и леп човек и ђаволан; покушавао је он толико пута да јој каже своје осећаје, али је свакад био прекидан у почетку.

И кад опет хтеде једне вечери да говори Милеви о својим осећајима, она га прекиде јетко, говорећи:

— »Не господине, не. Не говорите ми о томе. Што ћу вам ја удовица? Ви сте млад, и сада не појмте шта значи имати удовицу за жену, али године би донеле оно, што неминовно мора доћи — ви би се горко кајали за такву погрешку. Ох, знам ја како би се ви несрећним осећали поред мене. Сваки уздах, што би га из мојих груди измамила жалосна прошлост, или бриге будућности, био би општар нож за ваше срце. Знам како би вам раздирала срце свака моја сета, сваки жалоснији поглед. Под утисцима љубавних страсти, ви не би тражили праве узроке томе, ви би му давали другог значаја — онда би тек видели, да удовица има само половину срца. Да, свакако половину, само што нису код свију једни узроци што срца цепају. Код неких је успомена на сретну љубав, на прве дане миловања, а код других је несретна прошлост и горки живот! Тако је ваљда суђено свима женицама, да им половине осећаја нестане још онога дана, кад их свештеник веже растегливим ланцем брачног живота.

»Зар бих ја могла тврдити: да сада могу да љубим кога, као што сам негда могла љубити? Не. Не могу јер би варала и себе и другог. О како су лакомислени сви момци, кад их пожуда за богатством одводи од пута, што га је утрло друштвено схватање, и узимљу за жене своје неприлике.

»А колико би још ви са мном морали бити несретни?! Са мном, чији је живот пун горчине; чије је срце препуно мржње према мушкима. Да, господине, мени је толико неправде учињено од стране мушких, да би их све од реда требала презирати. Сва околина у којој се кретах, сви који ме познаваху и које сам познавала, радили су ми о глави, били су противу мене. А за што? само за то, што им је то годило интересима и пунило им џеп.

»Ман'те ме, ман'те ме, велим вам господине, ја сам очима гледала такве ужасе, да ми је омрзао свет, и ја још живим

само за то, што верујем у Бога, и страхујем од његове казне, кад бих сама себи живот одузела.

— Али драга госпођо Милева, прекидао би је Милан, ви сте још млада, лепа, у најбујнијем животу; ви треба да заборавите на прошлост — на све; покушајте да саставите срце, да још једном љубите. Та зар сте заборавили на позив, што вам га је Бог дао — зар сте заборавили да се одужите очевачанству — људима — да будете матери?! Верујте да нису сви људи једнаки. Има међу њима добрих, како добрих, који умеју и да поштују и да љубе; да љубе страсно и искрено.

— „Да зборавим на прошлост, на све; да саставим срце, да опет љубим, да се одужим Богу, људма — како су то лепе речи господине Милане! Али то све не дира, не блажи моје срце, то ми још више горчине више јада наноси. Видим да не знате ништа из мога живота, а до душе и не можете знати, јер вам ја то никада не казах, као што вам никад нисам рекла да сам љубила, већ да сам могла љубити. Знам да би ме опет кадгод ожалостили као данас, изјављујући ми своје осећаје, за то ћу вам сада, ако желите казати све, све из свога живота, па ако не пролијете заједно са мном сузе жалости над једном пропалом младошћу, а оно ми бар нећете више говорити о љубави, о браку — о мојој срећи.

— Али госпођо ви сте неправедни. Ви се жалите на неправду света, а сами чините неправду. Зар би ви дозволили да ја вас ради страдам, да пропаднем? Зар вам није довољан доказ да вас љубим због ваших врлина, а не новаца, кад вам велим: да не тражим од вашег имања ништа. Дајте га коме хоћете; поклоните га цркви, школи, сиротињи, а мени само срце, срце.

— „Верујем вам, верујем, господине; огрешила бих се кад би сумњала у ваше поштење, и ако бих имала права да то чиним, јер сам још једном слушала такво уверавање. Ах, то беше кад ми први пут метуше заручни прстен на руку. Кажем да вам верујем, али опет од свега што ви хоћете не може бити ништа, јер вам не могу дати оно, што ви иштете. У осталом чујте ме, па ћете ми веровати.

— Не, госпођо, не ћу да чујем ту жалосну истину; не ћу да још једном проживите у прошлости — приповедајући ми је. Али не, — хоћу да чујем; причајте ми молим вас — причајте све. Ја ћу слушати нетреминице; гутаћу сваку реч вашу и режати у срце да заједно подносимо болове, јер можда ће вам онда лакше бити да заборавите прошлост, и да ме узмогнете љубити.

— „Хвала вам, хвала господине Милане. Последње нећете постићи, али ћете успети да у вама гледам пријатеља, који се не смеје мојим сузама, не руга мојим боловима. Хај сузе, сузе, та једина утеха немоћним женама, како добро чине кад се пролију. Је л' те да се не ћете смејати? Можда сте и ви кадгод плакали жалећи оца, сестре или браћу. Али шта ја говорим — слушајте дакле:

„Беше ми седамнаест година. Како не имаћих ни оца ни мајке, беше ме узела

к себи моја богата тетка Јованка. Она не беше рђаве нарави — бар тако је ја раније познавах — а и муж јој је био добар човек, те тако сам годину дана мирно живела у њих. Нису ме мучиле ни обичне бригае, које заносе главе девојака ових година. Верујући у доброту своје тетке, ја нисам мислила о својој будућности, нисам тражила љубавног задовољства — та моја је тетка тако добра — мислила сам ја, и кад дође време, она ће ме удомити као своју кћер — та и тако нема деце, та и тако ми чешће тепа: да сам њено добро, мило детенце. Ох, како је чудна судбина, како се човек, често пута, љуто превари.

Рекох да сам годину дана мирно живела. Јест, тако је било, али друге године окрену друкчије. — У нашу кућу досели се неки млад човек. Тетка ми га представи као свога и мужевљева пријатеља. Ја сам погледала на њега, као што обично гледам на људе, пролазеће поред наше куће. Није ме дирнула његова лепа појава. Ни оне црне очи, што некако продираху до дна душе човеку — не учинише на мене никакав утисак; тако је било при првом виђењу, тако је остало и доцније, дуго, дуго.

Овако је било са мном, али је већ другачије било са мојом тетком, она је тако хвалила овога младића.....

Стриц мој бејаше човек у правом смислу трговац. Ма да он љубљаше своју жену свом мужевљом нежношћу, ипак је изгледало, да је сав његов свет у његовој радњи, да у звуку дуката и шустању банака гледа кућу своју, милошту своју. У обичају му је било, да цео дан седи у радњи, и само је ноћ проводио у кући; а бивало је случајева да је по неколико дана осуствовао, својим послом од куће. И мислите ли, да је моја тетка била зловољна на оваквог мужа? не, већ је баш тада била задовољна; притисла би ме кад што на своја прса, и обасинала пољупцима и грљењем, тако силно, тако страсно, да сам ја осећала, као да ти загрљаји нису мени намењени.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

„По чл. 33. закона о општинама, збор грађана свију села, која припадају једној општини, бира председника општинског суда, одборнике и њихове заменике.

По члану, пак, 78 и 101. истог закона, председник општински и одборници бирају се на две године.

Према овоме, кад су редовне прилике, ови би имали служити по две године, и ствар би била чиста.

Али, кад се пре истека горњег рока разгруппишу општине, могу се догодити два случаја, на име:

1, да је дотадашњи председник из оних села, која се одвајају и треба да образују нову општину, те настаје питање: да ли разгрупписањем престаје и право његово на председни-

штво, или је он одмах председник ново-образоване општине; и

2, да је председник из оних села, која остају у саставу старе општине, те настаје питање: остаје ли он и даље председник, кад се, рецимо, зна, да је њега бирао већина из оних села, која отпадају, те отуда види да не ужива поверење грађана.

Оба ова случаја, могу се догодити и код одборника.

Моли се уредништво за потребно обавештење.

— На ово питање одговарамо:

Сам закон о општинама не одређује: како ће се у поменутих случајевима поступати, јер у члану 121. предвиђа само редовне случајеве смењивања општ. часника.

Према томе, поступање у оваквим случајевима мора бити према природи саме ствари, с обзиром на чл. 63. и 68. закона о општинама, који постављају извесна правила, за ове случајеве.

Полазећи, дакле, одатле, да се спајањем две или више општина у једну, ствара једно са свим ново стање, са свим је природно, да дотадашњи председник, па био он из које му драго од ових општина, престаје бити то више самим спајањем, и на његово место бира се, на заједничком збору, нов председник, кметови и одборници.

Исто ово важи и за питање под 1. јер се у таквим случајевима, по чл. 68, на засебном збору бира нов председник, кметови и одборници за ново-образовану општину, те по томе, стари председник, који је из једнога од ових села, што улазе у састав нове, престаје бити председник самим тим, што се његово село издваја и образује нову општину.

У случају, пак, оном, кад је председник из оних села, која остају у саставу дотадашње општине, која остаје и даље (питање под 2) председник и кметови могу остати и даље, јер се узима да су они изабрани и поверењем и ових грађана што су остали и оних што су отишли.

Што се тиче одборника, у колико је њихов број смањен, наредиће се просто нов избор у смислу чл. 33. тач. 1. овога закона.

II.

„У члану 117, става трећег, закона о општинама, предвиђено је, да у варошким општинама, које имају преко 500 пунолетних грађана, плата председника не може бити мања од 1200 динара.

Како тамо није тачно означено, да ли се под варошким општинама имају разумети и оне по варошицама, то се моли уредништво за потребно обавештење.

— На ово питање одговарамо:

Закон о општинама учинио је поделу између варошких и осталих општина, у погледу плате председника, у своме чл. 117.

Под именом варошких општина, он је морао разумети само општине окружних вароши, јер кад он ово није ближе определио, има се ствар привести крају с обзиром на закон о томе, која су места у Србији окружне вароши, варошице а која села.

И како се у §. 2. овога закона вели, да су вароши само она места, у којима стално пребивају окружне власти, онда сва друга места или су села или варошице.

Према овоме, само у окружним местима, у којима има преко 500 пунолетних грађана, плата председника не може бити мања од 1200 динара, а у другим се општинама плата регулише према чл. 117 тач. прве и друге.

III.

По члану 21. закона о општинама, општински суд има, до 6. децембра сваке године, начинити и јавно у судници на углед изложити списак грађана, који право гласања на општинском збору имају. Тај списак у току године мора се допуњавати и исправљати, а на десет дана пред општински збор, председник и деловођа општинског суда, дужни су саставити и у судници на углед изложити азбучни списак, верно изведен из списка састављеног по првом ставу поменутог законског прописа, свих грађана, који ће на дан општинског збора имати право гласања.

По члану 97. закона о непосредном порезу пореска власт, дужна је: да распоред пореза свију облика сврши најдаље до 1. децембра; а порез на принос од радња, најдаље до 10. фебруара, те ја мислим: да је то надлежне и руководило, да рок за састав гласачког списка до 6. децембра оставе. Али како се код нас разрез пореза обично врши у месецу фебруару, или марту сваке године, то се гласачки списак на основу овог распореда не може саставити.

Пошто су на основу члана 157. закона о општинама председник и деловођа одговорни, ако списак у одређеном року не би саставили, то би га они морали састављати по старом распореду, али тада у тај списак, не би ушли сви они, који би се имали у овој години по распореду пореза задужити лично порезом — а то су сви они младићи, који су у прошлој години одслужили свој рок у кадру, и они који су регрутном комисијом нађени за неспособне за службу у сталном кадру и т. д.; — а биће и да су неки, који су у прошлој години имали право гласања, у овој га години изгубили, због отуђивања извесног дела непокретног имања, или из слободне руке; или путем јавне лиценације, за наплату државне порезе, и других потраживања.

Како је чланом 26. и 27. закона о општинама предвиђено, да се у списковима исправке имају чинити на тражења појединих, то настаје питање: да ли ће суд смети чинити исправке у списку, у овом случају, и без тражења појединих, када то није у овом закону предвиђено, јер ако не би чинио исправке, онда су за неисправност списка, председник и деловођа одговорни, према члану 157. пом. закона, а за поништај зборске радње, ако претходне радње, потребне за извршење правилног избора нису извршили, по чл. 159. истог закона. А то се може лако десити, ако суд не би смео чинити исправке сам, јер као што напред рекох, ако се списак састави по распореду за прошлу годину, у наступајућој години, приновиће се више њих, а доста ће их и право гласања изгубити од оних, који су та у прошлој години имали, они а можда и други неће доћи да траже исправке, па ће онај који се буде хтео жалити на зборску радњу, новадити списак таквих лица из распореда пореза и са тим списком доказати, да сви који имају право гласања нису уписати у гласачки списак, а неки који немају право

да су уписати, те на тај начин доказати и не-исправност списка, и неправилност зборске радње, те у оба случаја довести до одговорности и председника и деловођу?...

С тога се моли уредништво за објашњење:

Мора ли се гласачки списак саставити до 6. децембра за наступајућу годину, по прошло-годишњем распореду; или ће се сачекати док се разрез пореза не сврши, па на основу новог распореда и саставити гласачки списак; а ако се мора до законом одређеног рока гласачки списак саставити, онда сме ли општински суд на основу новог распореда, сам без тражења појединих, исправке у списку вршити?...

— На ово питање одговарамо:

Кад би разрез пореза увек био свршен до 6. децембра, као дана, до кога по чл. 21. зак. општинског, морају бити готови азбучни спискови, онда би спискове свакако требало правити по новим распоредима, јер би били много тачнији.

Али како се зна, да се разрез пореза ретко кад сврши до горњег дана, а рок је за састав списка јасан и одређен, то се спискови морају правити по старим распоредима, јер ако не би били готово до 6. децембра, долазила би казна из чл. 157.

Доцније у току године, суд може вршити исправке и сам, по званичној дужности, према новим распоредима, кад ови стигну, јер је он по чл. 28. поменутог закона одговоран за не-исправност списка.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Кривојица Симића, момка Илије Јанковића, хлебара овл., тражи кварт палилуке актом од 9. ов. м-ца Бр. 1348. Исти је свога газду напустио 3-ег ов. м-ца и отишао је незнано где. Кривојицу има 30 год., средњег је раста, црномањаст, косе црне, особених знакова нема. Нађеног треба упутити Управи града Београда, с позивом на Бр. 4962.

Раму Радуловића, из Дубраве, среза јабланичког, тражи начел. окр. врањског, актом од 10. ов. м-ца Бр. 1742, због издржавања дводневног затвора, на који је осуђен решењем Управе монопола дувана КМБр. 2809, од 2. маја 1903 год. Нађеног треба стражарно спровести начел. окр. врањског, с позивом на Бр. 1741. УБр. 5477.

ПОТЕРЕ

Авраму Ешкиназију, продавцу дувана, до хотела Солуна, ноћу између 7 и 8 ов. м-ца, извршена је опасна крађа новца. Крађивац је насилно отворио врата дућанска, обио фијоку од стола и украо: 15 динара у сребру, 30 динара у банкнотама, 5 дин. у никлу, 42 круне аустр. вредн., један извучен лоз класне лутрије II класе, 27 кола $\frac{1}{8}$ Бр. 25304 и 36 динара у таксеним маркама. Позивају се све полициске власти, да крађивца и покрађу живо потраже

и нађене спроведу Управи града Београда, с позивом на Бр. 4820.

Ненад Дрљачић, берберски помоћник, извршио је опасну крађу своје газди Луки Булину, берберину из Паланке, однев му: пет бријача, једне маказе, сат цепни и 18 динара у новцу. Ненад је црномањаст, раста маленог, у новом је црном оделу. Позивају се све полициске власти, да Ненада живо потраже, и нађеног спроведу начелнику среза јасеничког с позивом на Бр. 2394. УБр. 4981.

Ноћу, између 6 и 7. ов. м-ца непознати зликовци на варварски начин убили су ван села Драгу, кћер Мице Кленцовљевића, из Сипа, и по извршеном убиству побегли незнано где. Позивају се све полициске власти, да их живо потраже и нађене спроведу начел. ср. у Кладово, с позивом на Бр. 1394. УБр. 4961.

Божин Јовановић, из В. Дренове, коцкар и кесарош, који је био у притвору код начелника среза трстеничког, због крађе, побегао је 11 ов. м-ца из притвора. Он има 24 год., раста је високог, развијен, у лицу плав, бркова жутих, очију плавих, великих и разрогачених. Позивају се све полициске власти, да Божина живо потраже, и нађеног спроведу начелнику среза трстеничког, с позивом на Бр. 1840.

Радоје Јеремић, осуђеник из Мијонице, окр. ваљевског, побегао је 11 ов. м-ца са рада из Добричева. Радоје има 27 година, високог је стаса, танак, образа округлих, плаве косе, очију смеђих, у оделу осуђеничком. Позивају се све полициске власти, да Радоја најживље потраже и нађеног спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 5305.

Лазару Лазаревићу, пиљару овл., непознати крађивац 12. ов. м-ца, на пијаци „Зеленом венцу“, украо је 4 тега од ваге и то: један тег од 10 кгр., један од 5 кгр. и два од по 2 кгр., тегови су црне боје немају никаквих знакова. Скреће се пажња свима полициским властима на ову покрађу. У случају проналаска крађивца, треба га спровести Управи града Београда, с позивом на Бр. 5575.

Ђура Игњатовић, из Шапца, окривљен је за извршену крађу сата и машине Милану Милетићу, сајдији из Шапца. Ђура је стар 25 до 28 год., високог је стаса, сувоњав, у опште плав. Позивају се све полициске власти, да Ђуру живо потраже и нађеног спроведу начел. окр. подринског, с позивом на Бр. 1785. УБр. 5463.

Владимир Перић, калфа бравареки, из Ковиљаче, среза јадранског, оптужен је за извршену крађу Сими Тодоровићу, трговцу из Шапца. Владимир има 24 год., омамен је, косе црне, обрва прих, очију смеђих. Позивају се све полициске власти, да Владимира живо потраже и нађеног спроведу начел. округа подринског, с позивом на Бр. 16404. УБр. 5464.

Миладин Живковић, земљоделец из Белотића, среза посаво-тамнавског, стар 28—29 година, висок, смеђ, бркова малих риђих, лица дугуљастог. Од одела има сукиени гуњ и јечерму, тозлуке; на глави шубару и на ногама опанке.

Учинио је једну просту и једну опасну крађу, и треба да се стави у притвор, но он чим је дознао да се тражи, побегао је незнано где. Начелник среза посаво-тамнавског актом од 13. ов. м-ца Бр. 1818 моли све полиц. и општин. власти у земљи, да у својој кругу потраже Миладина и са нађеним надлежно да поступи.